

अरुणा मध्यम प्रकल्प ता.- वैभववाडी,
जि.-सिंधुदुर्ग योजनेस चतुर्थ सुधारीत
प्रशासकीय मान्यता प्रदान करणेबाबत.

**महाराष्ट्र शासन
जलसंपदा विभाग**

शासन निर्णय क्रमांक :- सुप्रमा-२०२५/(प्र.क्र.५०/२५)/मध्यम प्रकल्प

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक :- ०९ जून २०२५

- संदर्भ:-**
१. शासन निर्णय क्रमांक अरुणा - १०८५/(१०९/८६) जसंअ दि.०५/१२/१९९५.
  २. कार्यकारी संचालक, कोकण पाटबंधारे विकास महामंडळ, ठाणे यांचा निर्णय क्र. कोपाविम/तां-१/१६२९ दि.०३/०६/२००४
  ३. शासन निर्णय क्र. सुप्रमा अरुणा २००८/४०६/(८७/२००८) म.प्र.दि. २९/०४/२००९
  ४. शासन निर्णय क्र. सुप्रमा २०११/२१८ (८२/२०११) - म.प्र.दि.२५/०५/२०१२
  ५. शासन निर्णय क्र. सुप्रमा-२०१७/११३०/(प्र.क्र. ३२४/१७)/ मप्र दि. ०३/११/२०१८
  ६. कार्यकारी संचालक, कोकण पाटबंधारे विकास महामंडळ, ठाणे यांचे पत्र जाक्र कोपाविम/तां-१/अरुणा/चतुर्थ सुप्रमा-२०२४/धा(४)प्रक्र०१/४४० दि.०३/०२/२०२५

प्रस्तावना :-

अरुणा मध्यम प्रकल्प या योजने अंतर्गत मौजे हेत, ता.वैभववाडी , जि.सिंधुदुर्ग येथे अरुणा नदीवर ९३.३७८ दलघमी क्षमतेचे माती व संधानकातील संयुक्त धरण बांधणे प्रस्तावित आहे. सदर प्रकल्पाचा समावेश कोकण पाटबंधारे विकास महामंडळांतर्गत “उर्वरीत महाराष्ट्र “ या प्रदेशांतर्गत असून पश्चिम वाहिनी नदी खोरे अंतर्गत वाघोटन उपखोरे मध्ये आहे. सदर प्रकल्पाद्वारे सिंधुदुर्ग जिल्ह्यामधील वैभववाडी तालुक्यातील ४४७५ हे. व रत्नागिरी जिल्ह्यामधील राजापुर तालुक्यामधील ८३५ हे. क्षेत्र सिंचनाखाली आणण्याचे नियोजित आहे. अशाप्रकारे प्रकल्पाद्वारे एकूण ५३१० हे. क्षेत्रास सिंचनाचा लाभ होणार आहे. सदर प्रकल्प केंद्र शासनाच्या “प्रधानमंत्री कृषी सिंचन योजना”(PMKSY) या योजनेमध्ये समाविष्ट आहे.

अरुणा मध्यम प्रकल्प ता.सिंधुदुर्ग जि. सिंधुदुर्ग या प्रकल्पास संदर्भ क्रमांक १ नुसार सन १९९३-९४ चे दरसूचीवर आधारित रुपये ५३.९४ कोटी इतक्या रकमेस मूळ प्रशासकीय मान्यता देण्यात आलेली होती. सदर मूळ प्रशासकीय मान्यता व्यपगत झाल्याने संदर्भ क्रमांक २ च्या शासन निर्णयान्वये सन २००३-०४ च्या दरसूचीवर आधारित रु. १७८.४१ कोटी इतक्या रकमेस नव्याने प्रशासकीय मान्यता प्रदान केली होती. तदनंतर संदर्भ क्रमांक ३ च्या शासन निर्णयान्वये सन २००५-०६ दरसूचीवर आधारित रु. ३०१.०४ कोटी इतक्या रकमेस प्रथम सुधारित प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात आली. संदर्भ क्रमांक ४ च्या शासन निर्णयान्वये सन २००९-१० दरसूचीवर आधारित रु. ६६९.८० कोटी इतक्या रकमेस द्वितीय सुधारित प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात आली. तदनंतर संदर्भ क्रमांक ५ च्या शासन निर्णयान्वये सन २०१६-१७ दरसूचीवर आधारित रु. १६८९.५० कोटी इतक्या रकमेस तृतीय सुधारित प्रशासकीय मान्यता प्रदान केली होती.

कार्यकारी संचालक, कोकण पाटबंधारे विकास महामंडळ, ठाणे, यांनी संदर्भ क्र.६ अन्वये सन २०२३-२४ च्या दरसूचीवर आधारीत रुपये २०२५.६४ कोटी किंमतीचा चतुर्थ सुधारित प्रशासकीय मान्यतेचा प्रस्ताव शासनास सादर केला होता.

या प्रकल्पाचा चतुर्थ सुधारित प्रशासकीय मान्यता छाननी अहवाल प्रस्ताव नियोजन व वित्त विभागाच्या सहमतीने मा. मंत्रिमंडळासमोर दि. २०/०५/२०२५ रोजीच्या बैठकीत सादर केला असता त्यास मंत्रीमंडळाची मान्यता प्राप्त झाली आहे.

मा. मंत्रीमंडळाने बांधकामाची सद्यःस्थिती, किंमत वाढीची कारणमीमांसा इ. बाबींचा परामर्श घेऊन अरुणा मध्यम प्रकल्प ता. वैभववाडी जि. सिंधुदुर्ग या प्रकल्पास सन २०२३-२४ दरसूचीवर आधारित रुपये २०२५.६४ कोटी किमतीच्या चतुर्थ सुधारित प्रकल्प अहवालास प्रशासकीय मान्यता देण्याचा निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय :-

शासनाच्या या निर्णयाव्दारे अरुणा मध्यम प्रकल्प ता.वैभववाडी जि.सिंधुदुर्ग योजनेच्या सन २०२३-२४ दरसूचीवर आधारित रुपये २०२५.६४ कोटी (रुपये दोन हजार पंचवीस कोटी चौसष्ट लक्ष फक्त) किंमतीच्या चतुर्थ सुधारित प्रकल्प अहवालास प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे. त्यापैकी रुपये १९८६.२६ कोटी (रुपये एक हजार नऊशे शहाऐंशी कोटी सव्वीस लक्ष फक्त) मध्ये कामा प्रित्यर्थ, आस्थापना व अनुषंगिक खर्चासाठी रुपये ३९.३८ कोटी (रुपये एकोणचाळीस कोटी अडतीस लक्ष फक्त) तरतूद आहे. उपशिर्षनिहाय तरतुदींचा गोषवारा सोबत जोडण्यात येत आहे.

या योजनेस प्रदान केलेली चतुर्थ सुधारित प्रशासकीय मान्यता मध्यम प्रकल्प कार्यासनाच्या नोंदवही मध्ये अनुक्रमांक ०४ /२०२५ वर नोंदवण्यात आली आहे.

➤ सदर चतुर्थ सुधारित प्रशासकीय मान्यता खालील अटींच्या अधीन राहून देण्यात येत आहे.

- १) धरण सुरक्षा कायदा Dam Safety Act-२०२१ अनुषंगाने तयार करण्यात आलेल्या तपासणीसुचीतील मुद्दा क्रमांक ६,९,१०,११,१३,१४ व १६ ची पूर्तता पूर्तता करण्यात यावी.
- २) प्रस्तावित सुप्रामधील प्रस्तावित पाणीवापर बदलास सक्षम स्तरावर मान्यता घेऊन त्याप्रमाणे “राज्य एकात्मिक जल आराखड्यात” सुधारणा करून घेण्यात यावी.
- ३) डावा कालव्यावरील साकवचे तसेच धरणस्थळी व कालव्याच्या ठिकाणी निवासी व कार्यालयीन इमारतीचे बांधकाम सविस्तर अंदाजपत्रक तयार करण्यात यावे.
- ४) सदर प्रकल्पाच्या कालव्यावरील व पुच्छ कालव्याच्या उर्वरित बांधकामाचे तसेच कालवा बोगद्याचे सविस्तर संकल्पन तयार करून सक्षम स्तरावरील मान्यता घेण्यात आल्यानंतरच सदरची कामे सुरू करण्यात यावीत.
- ५) बंदिस्त नलिका वितरण प्रणाली (PDN) चे संकल्पन हे मध्यवर्ती संकल्पचित्र संघटना, नाशिक यांचेकडून तपासून घेण्यात यावे.
- ६) प्रकल्पाचे प्रस्तावित काम पूर्ण झाल्यानंतर “पाणी वापर संस्था” स्थापन करण्यात यावी.
- ७) अतिरिक्त बाब दरसूची, कलम ३८ अंतर्गत समाविष्ट केलेल्या अधिव्यास व निविदेवर अतिरिक्त दायित्व उद्भवल्यास त्यास सक्षम स्तरावरील मान्यता मिळाल्याशिवाय सदर प्रकल्पाच्या निविदेवर वाढीव दायित्वाचे काम करण्यात येऊ नये व खर्च करण्यात येऊ नये. ही जबाबदारी संबंधित कार्यकारी अभियंता व अधीक्षक अभियंता यांची राहिल.
- ८) प्रस्तावित सुप्रमा मधील पीक रचनेस सक्षम स्तरावरून मान्यता घेण्यात यावी.
- ९) प्रकल्प पूर्णत्वास नेण्याच्या दृष्टीने भूसंपादन व पुनर्वसनाची कार्यवाही प्राधान्याने करण्यात यावी.
- १०) सुप्रमा मधील प्रस्तावित कालवा अस्तरीकरणास सक्षम स्तरावरून मान्यता घेतल्याशिवाय काम हाती घेण्यात येऊ नये.
- ११) सदर प्रकल्प PMSKY अंतर्गत येत असल्याने प्रकल्पाचे उर्वरीत काम प्राप्त निर्देशानुसार विहित कालावधी मध्ये करण्यात यावे.
- १२) सदर प्रकल्पाचे काम नियोजित वेळेत व सुधारित प्रशासकीय मान्यता तरतुदीच्या मर्यादेत पूर्ण करण्यात यावे.

- १३) सुधारीत प्रशासकीय मान्यतेच्या मर्यादेतच काम पूर्ण करण्याची जबाबदारी महामंडळाची राहिल.
- १४) सदर प्रकल्पासाठी कोणत्याही प्रयोजनार्थ मंजूर सुधारित प्रशासकीय मान्यतेच्या मर्यादेबाहेर जाऊन, निधी वितरण अथवा अतिरिक्त खर्च न करण्याची जबाबदारी संपूर्णपणे महामंडळाची राहिल. या संदर्भात विभागाने प्रचलित शासन निर्णय, नियम, CVC ची मार्गदर्शक तत्वे, वित्तीय अधिकार मर्यादा, विहित केलेली निविदा कार्यपद्धती याची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करणे आवश्यक आहे व याची जबाबदारी संपूर्णपणे महामंडळाची राहिल.
- १५) सदर प्रकल्पासंदर्भात आधिच्या कालावधीमध्ये जर काही आर्थिक व कार्यपद्धतीत अनियमितता झाल्या असतील, कोणतीही नियमबाह्य कार्यवाही करण्यात आली असेल अथवा ज्यामुळे आर्थिक घोटाळा निर्माण होण्याची शक्यता असेल अशा कोणत्याही बाबींना शासनाने सहमती दिली आहे, असे म्हणता येणार नाही व अशी कोणतीही सहमती / मान्यता शासनाने प्रस्तुत प्रकल्पाबाबत दिलेली नाही. सुधारित प्रशासकीय मान्यता म्हणजे अहवालातील तांत्रिक बाबी अथवा निविदा विषयक क्षेत्रिय स्तरावरील निर्णयास किंवा झालेल्या क्षेत्रिय अनियमिततेस मान्यता गृहीत धरली जाणार नाही. काही अनियमितता निदर्शनास आल्यास त्याची जबाबदारी संबंधित क्षेत्रिय अधिकाऱ्यांवर राहिल.
- १६) सदर योजनेतील सर्व घटकांची संकल्पने सक्षम स्तरावरून मंजूर करून घेण्यात यावीत.
- १७) प्रकल्पासाठी आवश्यक असलेले “भूसंपादन” करून “पुनर्वसनाबाबत” प्राधान्याने कार्यवाही करणे आवश्यक आहे. सदर भूसंपादन करत असताना भविष्यात न्यायालयीन प्रकरणे निर्माण होणार नाहीत किंवा उद्भवणार नाहीत याबाबत योग्य ती खबरदारी घेण्यात यावी.
- १८) प्रकल्पासाठी आवश्यक वैधानिक व तांत्रिक मान्यता सक्षम स्तरावर घेण्यात याव्यात.
- १९) उपलब्ध निधीचे Thin Spreading टाळणेचे दृष्टीने प्रकल्प घटकांच्या बांधकामावरील गुंतवणुकीचा प्राधान्य क्रम निश्चित करून त्यानुसारच कामे करावीत.
- २०) शासनाने आदेशित केल्यानुसार Technical Audit करण्यात यावे.
- २१) प्रकल्प विहीत वेळेत पूर्ण होण्याच्या दृष्टीने Project Management Unit (PMU) व Dashboard चा अवलंब करावा.

या प्रकल्पाच्या कामावर होणारा खर्च मुख्य लेखाशीर्ष ४७०१ मोठे व मध्यम पाटबंधा-यावरील भांडवली खर्च ०३, मध्यम पाटबंधारे प्रकल्प (वाणिज्यिक) अरुणा मध्यम पाटबंधारे प्रकल्प (योजनांतर्गत) या लेखाशिर्षाखाली खर्च टाकावा व त्याखालील मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा.

सदर शासन निर्णय नियोजन विभाग व वित्त विभागाच्या सहमतीने मा. मंत्रिमंडळाच्या दि. २०/०५/२०२५ रोजीच्या बैठकीत झालेल्या निर्णयानुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णयाची अंमलबजावणी निर्गमित दिनांकापासून करण्यात यावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२५०६०९१४४०१७२०२७ असा आहे. सदर शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

सहपत्र :- उपशीर्षनिहाय तरतुदींचा गोषवारा

(प्रविण कोल्हे)
शासनाचे उप सचिव

प्रत, सहपत्रांसह :-

१) मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.

- २) मा. मुख्यमंत्री महोदयांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा.मंत्री (जलसंपदा) यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
- ४) मा.मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
- ५) अपर मुख्य सचिव (जलसंपदा), जलसंपदा विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
- ६) अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
- ७) अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
- ८) सचिव (लाक्षेवि), जलसंपदा विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
- ९) सचिव (प्रकल्प समन्वय), जलसंपदा विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
- १०) महालेखापाल-१/२ (लेखा परिक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर.
- ११) कार्यकारी संचालक, कोकण पाटबंधारे विकास महामंडळ, ठाणे.
- १२) मुख्य अभियंता (द.व प्र) व सह सचिव यांचे स्वीय सहाय्यक, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १३) मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, कोकण प्रदेश, मुंबई.
- १४) उप सचिव (मो.प्र-१/मो.प्र-२/जसं/निवसं/सिंव्य/लाक्षेवि/लपा/जवि), यांचे स्वीय सहाय्यक, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १५) आंतर वित्त सल्लागार व उप सचिव यांचे स्वीय सहाय्यक, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १६) अधीक्षक अभियंता, दक्षिण कोकण पाटबंधारे प्रकल्प मंडळ, सिंधुदुर्गनगरी-ओरोस.
- १७) वित्त विभाग (व्यय-१२/अर्थ-०२/अर्थ-१०/व्यय-६ अ), मंत्रालय, मुंबई.
- १८) नियोजन विभाग (कार्यासन १४३४), मंत्रालय, मुंबई.
- १९) मध्यम प्रकल्प कार्यासन संग्रहार्थ.

उप शिर्षनिहाय तरतुदींचा गोषवारा
अरुणा मध्यम प्रकल्प ता.वैभववाडी, जि.सिंधुदुर्ग
शासन निर्णय क्रमांक:- सुप्रमा-२०२५/(प्र.क्र.५०/२५)/मध्यम प्रकल्प
दिनांक :- ०९ जून २०२५ चे सहपत्र.

(किंमत रुपये कोटी)

क्र.	उपशिर्ष	मंजूर तृतीय सुप्रमानुसार तरतुद	प्रस्तावित चतुर्थ सुप्रमानुसार तरतुद	वाढ / घट (+/-)
अ)	शिर्षकामे			
	ए- प्राथमिक	०.५०	०.२८	-०.२२
	बी- जमीन	२७५.७१	३६९.५४	९३.८३
	सी- कामे			
	धरण	७५८.९४	१०२४.९८	२६६.०४
	सांडवा	५९.७९	८९.२९	२९.५
	डी- विमोचक	४७.९९	६४.४२	१६.४३
	के- इमारती	१.९२	०.७१	-१.२१
	एम- वृक्षारोपण	०.५२	०.५२	०
	ओ- संकीर्ण	०.३५	०.८८	०.५३
	पी देखभाल-	८.७०	२.९५	-५.७५
	क्यु स्पेशल- टी अँड पी	०.१९	०.१९	०
	आर दळणवळण-	०.६४	१.९०	१.२६
	एकस पर्यावरण —	०.२१	०.००	-०.२१
	एकूण (अ)	१७४.२६	१५५५.६६	१३८१.४
ब)	कालवे व वितरण व्यवस्था			
	ए- प्राथमिक	७.२६	५.९५	-१.३१
	बी जमीन-	५२.२१	५२.३४	०.१३
	डी- विमोचक	८.०३	१०.०१	१.९८
	इ प्रपात-	०.६९	०.००	-०.६९
	एफ- RHT वर्क्स	८६.९२	६६.२०	-२०.७२
	जी पुल-	९.६०	८.७८	-०.८२
	एच निकासी-	०.५१	३.६७	३.१६
	के- इमारती	२.२९	०.१६	-२.१३
	एल- मातीकाम/ PDN	१४८.५२	२५७.८२	१०९.३
	एम- वृक्षारोपण	०.२२	०.५८	०.३६
	ओ- संकीर्ण	०.७८	०.१८	-०.६
	पी- देखभाल	२.७९	१.३५	-१.४४
	क्यु स्पेशल- टी अँड पी	०.०८	०.१७	०.०९
	आर- दळणवळण	०.४४	४.८६	४.४२
	यु वितरण- व्यवस्था	४९.४१	०.००	-४९.४१
	व्ही- शेतचारी	२४.५७	१७.५५	-७.०२
	डब्लू निचरा —	१.१२	०.९६	-०.१६

	एकूण (ब)	३९५.४४	४३०.५९	३५.१५
	एकुण कामाची किंमत (अ)+(ब)	१५५०.८८	१९८६.२६	४३५.३८
	अनुषंगिक खर्च	१३८.६२	३९.३८	-९९.२४
	एकुण प्रकल्पिय किंमत	१६८९.५०	२०२५.६४	३३६.१४

ठळक बाबी

अ) योजनेचे सिंचनक्षेत्र (CCA) ६३७९ हेक्टर आहे.

ब) लाभव्यय गुणोत्तर — १.७२ (१.५० पेक्षा जास्त)

क) आर्थिक परतावादर (IRR) — १०.६३ %

(प्रविण कोल्हे)

शासनाचे उप सचिव